

ÚLOHA Č. 1

V Bratislave, v marci 2015 ste mohli vidieť obrovské billboardy s nasledovným obsahom:

Za byty, ktoré pre vás postavíme, nám dáte jednotku. Aj s hviezdičkou!

Preložte slovenský text do ruského jazyka tak, aby preklad urobil na potenciálneho zákazníka rovnaký dojem, ako v slovenčine, a zachovajte v ruskom texte kladné sebahodnotenie stavebnej firmy (že si zaslúžia takú dobrú známku).

Pozor!

Na hodnotenie žiakov v Ruskej federácii sa používajú číslice od 1 do 5, pritom „jednotka“ je najhoršia známka, „päťka“ je najlepšia známka. Hviezdičky „*“ ako dodatočný bonus k známke sa v Rusku nepoužívajú, namiesto toho žiaci dostávajú plusy „+“.

ÚLOHA Č. 2

V lingvistike existuje pojem „bezekvivalentná lexika“, sú to slová a slovné výrazy, ktoré nemajú lexikálne ekvivalenty v inom jazyku. Odrážajú realie určitého národa. Často existujú len v jednej kultúre, napríklad: *harakiri* (Japonsko), *siesta* (Španielsko), *matrioška* (Rusko). Preložte do ruského /resp. iného/ jazyka text:

„Baču zo salaša poznali všetci. Ráno rád hrával na fujare, večer často vysedával v krčme, kde s veľkou chuťou konzumoval bryndzové halušky alebo strapačky, a to všetko zapíjal žinčicou. Najedený si obyčajne išiel zatancovať odzemok (a vôbec mu neprekážali jeho deravé kapce). Najradšej spieval pieseň *Pokapala na salaši slanina*. Keď sa vracal domov nad ránom, vždy ho čakala zúrivá manželka s jánošíkovskou valaškou...“

Pozor!

Bača, salaš, fujara, bryndzové halušky, strapačky, žinčica, odzemok, kapce, jánošíkovský, valaška sú slová, ktoré nemajú podobný ekvivalent v iných kultúrach.

ÚLOHA Č. 3

Polysémanty (polysémantické slová) sú viacvýznamové slová, t.j. také, ktoré majú viac ako jeden význam. V slovníku sú označené ako 1. význam A, 2. význam B, 3. význam C. Napríklad, *koruna* 1. Menová jednotka vo viacerých štátoch, 2. Súhrn vetiev stromu, 3. Ozdoba hlavy ako odznak panovníckej hodnoty. Jeden z príkladov polysémie (viacvýznamovosti) vidíte na nasledujúcom obrázku:

V ruskom jazyku *počítať s niečím / niekým* vo význame „spoliehať sa na niečo / niekoho“ znie, ako *рассчитывать на кого / что* (*rassčityvať na kogo / čo*), *počítať* vo význame „zisťovať počet, množstvo, rátať“ sa povie *считать что* (*sčítať čo*). Polysémia v ruskom jazyku v tomto prípade nie je. Ako to navrhujete vyriešiť?

ÚLOHA Č. 4

Jeden intelektuálny vtip znie, ako

Nepoužívajte cudzie termity, lebo je také rizoto, že sa Vám to vráti ako buze*ant.

Je to dobrý príklad kalambúru (slovnej hračky) v slovenskom jazyku. Skúste ho preložiť do ruského jazyka tak, aby jeho ruské znenie malo taký istý účinok.

Pozor!

Slová "termín" a "termit" znejú rovnako aj v ruštine - "термин" / "термит",

ale

"rizoto" a "riziko" – "rizoto" a "risk",

"bumerang" a "buz*ant" – "bumerang" a "p.e.d.i.k".

NÁŠ PREKLAD

Pozrite sa, ako by sme preložili tieto zaujímavé texty my. Prekladateľ musí v mnohých prípadoch poznať realitu krajiny, do ktorej jazyka prekladá, a musí sa vedieť potrápiť s opisným vysvetlením bezekvivalentných slov v cudzom jazyku.

Úloha č.1:

Мы строим квартиры на пять с плюсом!

Мы строим квартиры на «5+»!

Квартиры, построенные нами, вы оцените на пятерку с плюсом!

Наши квартиры заслужат пятерки с плюсом!

Úloha č. 2:

Exotizácia prekladu. Pri exotizácii prekladu sa zanechávajú všetky cudzie, exotické prvky aj v cieľovom texte, t.j. v preklade.

Словацкого бачу, живущего на салаше, знали все. Утром он любил играть на фуяре, вечером частенько сидел в корчме и с большим аппетитом наворачивал брынзовые галушки или страпачки, запивая жинчицей. Наевшись, бача шел танцевал «одземок» (и неважно, что на ногах у него дырявые ботинки). С большой радостью он пел «На салаше пропало сало». Но когда, нагулявшись, к утру возвращался домой, свирепствующая супруга ждала его с валашкой славного Яношика...

Kreolizácia prekladu. Pri kreolizácii prekladu ide o mixovanie, kombináciu cudzích a domácich (resp. zdomácnených) prvkov. To znamená, že vo vete môžete niekoľko reálií nechať v cudzej podobe a niekoľko prispôbiť cieľovému jazyku.

Пастуха, живущего в овчарне и занимающегося овцеводством, знали все. Утром он поигрывал на словацком национальном музыкальном инструменте, называемом фуяра. Вечером частенько сживал в местной корчме и с аппетитом поедал картофельные галушки с брынзой или квашеной капустой и все это запивал сывороткой из овечьего молока. Наевшись, он начинал исполнять танец вприсядку (и его рваные валенки ему не были помехой). Потом он любил спеть словацкую народную песню «Из овчарни пропало сало». А когда к утру возвращался домой, его ожидала любимая супруга с традиционным топориком разбойника Яношика.

Naturalizácia prekladu. Pri naturalizácii prekladu všetky bezekvivalentné slová sa nahrádzajú slovami, pomenúvajúcimi podobné javy cieľovej kultúry, ako napríklad, *slovenské pirohy – ruské pelmeni* (nie sú to rovnaké, ale podobné javy v oboch kultúrach).

Пастуха с фермы знали все. Утром он играл на традиционной словацкой флейте, вечером частенько сидел в пабе и поедал пельмени или квашеную капусту, запивал все простоквашей и шел танцевать казачка (его рваные валенки ему никогда не были помехой). Потом заливался соловьем при песне «Калинка». Возвращаясь к утру домой, он знал, что дома его ожидает злая жена со скалкой в руке.

Úloha č. 3:

Если ваши друзья наплевали на вас, я помогу вам свести с ними счет.

Если вашим друзьям на вас наплевать, то на меня вы всегда можете положиться, - сказала подушка. (V tomto prípade ide o náhradu objektov *kalkulačka* a *vankúš*, s cieľom zachovať presný význam a pointu slovnej hry).

Úloha č. 4:

Не употребляйте иностранные термиты, чтобы не произошел такой ингредиент, из-за которого придется устранять ваш картуз.

(V prípade štvrtej úlohy nemôžeme prekladať všetko doslova, musíme sa snažiť v cieľovom jazyku nájsť dve podobne znejúce slová tak, ako je to vo východiskovom jazyku, a vytvoriť kalambúr – slovnú hračku).

A TERAZ SI SKÚSTE PREDSTAVIŤ, AKO BY TO VŠETKO PRELOŽIL STROJ?